

ETHEM BARAN • **Bulut Bulut Üstüne**

ETHEM BARAN 1962'de Yozgat'ta doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Yozgat'ta tamamladı. 1983'te Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Eğitim Yönetimi ve Planlaması Bölümünden mezun oldu. Çeşitli dergilerde öykü, deneme ve eleştiri yazıları yayımlandı. İlk öykü kitabı *Sonrası Ayrılık* 1991'de çıktı. Onu 1994'te yayımlanan *Kurutulmuş Gül Mevsimi* izledi. *Dönüşsüz Yolculuklar Kitabı* (2005 Yunus Nadi Öykü Ödülü), *Unuttuğum Bütün Akşamlar* (2005), *Bozkırın Uzak Bahçeleri* (2006), *Evlirimiz Poyraza Bakar* (2009), *Bulut Bulut Üstüne* (2011), *Zira* (2015), *Döngel Dünya* (2020 Sait Faik Hikâye Armağanı) adlı öykü kitapları ile *Yarım* (2008) ve *Emanet Gölgeler Defteri* (2013) adlı romanları vardır.

Doğan Kitap, 2011 (1 baskı)

İletişim Yayınları 2503 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 431

ISBN-13: 978-975-05-2220-8

© 2017 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2017, İstanbul

2. Baskı 2020, İstanbul

EDITÖR Levent Cantek

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ Yalçın Gökçebağ

UYGULAMA Hüsni Abbas

DÜZELTİ Aybars Yanık

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

ETHEM BARAN

Bulut Bulut Üstüne

Sen dađları görürsün de,
onları yerinde durur sanırsın.
Oysa onlar
Bulutların yürümesi gibi yürümektedirler.

– Kur'an: Neml / 88

İÇİNDEKİLER

<i>Ormanın Denize Düştüğü</i>	9
<i>Ata Binmiş Ali Ağa'yı Tahmis</i>	21
<i>Artık Paçalarım Çamur Olmuyor</i>	35
<i>Ankara Hatları Vapuru</i>	41
<i>Ahretlik Bacı</i>	49
<i>Uzaklar</i>	53
<i>Önü Sıra Öldüğüm</i>	61
<i>Kırık Çatal Meyhanesi</i>	67
<i>Yerini Yadırgayan</i>	73
<i>Ankara Herifi</i>	79
<i>Kızılcık Dalı</i>	91
<i>İlgili Makama</i>	99
<i>Sıra Bana Gelmiyor</i>	109

Ormanın Denize Düştüğü

Penceremizin rengi birdenbire değişir, gökyüzü deli bir boşlukta sere serpe uzanır, balkonumuz silme denizle dolardı. Balkondan aşağı, sokağa atlasam, denize düşeceğim, yaz birdenbire başlayacak sanırdım.

Oysa yaz çoktan başlamış olurdu, onunlayken. Okul dönüşlerinde, parktaki salıncaklarda pusuya yatarı ve Serap'ın çocuk kalmayı sürdüren neşeli çığlıkları yeni bir mevsime çoktan adım attığımızı duyururdu. Ben onu sallarken ellerim de onunla birlikte gökyüzüne ulaşır, ışıklar içinde kalırdı. Sonra koyu, alaca serin bir yeşilliğin içinde kaybolurdu bir anlığına. Ellerimle tekrar bulduğunda tüm bednim onun şımarık çığlıklarıyla sarsılırdı. Dünyanın bu kadar uçsuz bucaksız olmasına, duygularımın salıncağa konmuş bir kuş hevesiyle uçup gitmesine şaşardım. İnsan sayısız kez var olabilirmiş, diye düşünürdüm o sırada. Yeniden yeniden doğuyormuş gibi acemi çırpınışlarla kendini yenilerdi kalbim. Bu ağaçlar, bu gökyüzü, bu güneşli mavinin içinde akan deniz, bu gözlerime batıp duran yaprak gölgeleeri yeniden yaratılırdı sanki. Tanrının kimbilir daha ne güzel-

likler gördüğünü, neler neler bildiğini düşünürdüm bir yandan. Aklına ne güzellikler geliyordu yaratmak için.

Kuş civıtları parkın ağaçlarına çarpıp parçalanarak uçar, denizin üstüne serpilirdi. Kalenin yüksek surlarında dalgalanıp yüzümüzde kırılan denizin sevinçli ışıklarından gözlerimiz kamaşa kamaşa eve doğru yürürdük, aynı yolları bisikletlerimizle geçme hayaliyle.

Şimdi pencerenin üst kısmında çizgi çizgi, nokta nokta, belli belirsiz, tarazlanmış, kıpırtılı bir derinlik; altta, öne doğru daha açık, durgun, sığ, göl gibi, ışıkla oynayan, dinlenmiş bir mavilik...

Dün de bir ara öyle oldu. Yaz öncesi, aceleci, kaçak bir gündü. Sık sık yaptığım gibi çıkıp balkonda oturdum gün kaçana kadar. Kış aylarında da yaptım aynı şeyi. Annem kızdı. Oysa kışın soğuk şehrine yazın orta yerinden kalkıp gelmiş bu tür misafir günlere şaşmamalı. Annem gerçeği kabul etmiyor ama havalar aslında her zaman güzeldir! Yaz veya kış, ne fark eder? Hepsi aynı. Hava ısınmıyor, soğuyor, karanlık uzuyor, kısılıyor, mevsimler değişiyor –işte bahar geldi–, deniz renkten renge giriyor; bunlar gerçek mi, yoksa biz mi yanlıyoruz? Benim günlerim hep aynı olduktan sonra bunlar nasıl gerçek olabilir?

Yağmur beklemez, birazdan gelir. Deniz bütün sesleri, ormanı bile yutmuş sanki. Ağaçlarda tek kıpırtı yok. Oysa dün gece, denizin kıyıya çarpan sesi sabaha kadar dinmedi. Varlığını, benim gibi geceleri oturmayı alışkanlık edinenlere, ağrıdan uyuyamayan yaşlılara, uykusu hafiflere, ağlayan çocuğunu emzirmek için uyanan uykulu annelere, susayıp ya da sıkışıp kalkanlara, gözüne uyku girmeyen herkese sürekli duyurdu. Dalgalar, önü sıra sürükledikleri çakılların birbirine değerek çıkardığı taş sesiyle, kendisinin parçalanan, köpüren, saldıran, geri çekilen, yükselip alçalan, sonra hiçbir şey olmamış gibi usulca yayılan köpüklü sesini dışarı atıp

durdu. Taşları, çakılları kıyıya sürükleyen, atmaya çalışan dalgalar, denize geri çekilişlerinde aynı taşların, çakılların büyük bir kısmını geri götürüyor; bu gidiş gelişler ve bu arada geceyi dolduran sesler durmadan yineleniyordu.

Bazı geceler her şey kararıyor, her taraf sessiz oluyor. Sessizlik, karanlık. Arada bir köpek havlaması. Sokakta bir köpek çetesi var. İçlerinden en ufak tefeği çete reisi. Gece yarısından sonra hepsinin önüne düşüyor, her neye havlıyorsa, ortalığı velveleye vererek uzaklaşıyorlar; ileride bir yerlerde başka bir çeteye karşılaşp karşılıklı meydan okuyorlar bir süre, sonra tekrar geçiyorlar aşağı yoldan. Ben hep balkonda ya da pencerenin önünde oluyorum; mevsimine göre, içeride veya dışarıda.

Karanlık gecelerde deniz görünmez olur. Ben yine de otururum balkonda. Gök nerede bitiyor, deniz nerede başlıyor belli olmaz. Ama denizin orada olduğunu bilirim. Her şeyi görürüm o karanlıkta; tıpkı sinema perdesi gibidir, ben oraya baktıkça bir çocuk koşmaya başlar ormana doğru, bir delikanlı islanır yağmurda.

İki komşu çocuğu birbirlerinin gözlerinde oynarlar oyunlarını. Orada büyürler, orada büyülenirler.

Yaprakları gölgelenmiş bahçeler, kapı önleri, serin akşamüstleri...

Benden niçin ayrıldığını söylemedi. Deseydi, şurani beğenmiyorum, şu halin sinirime dokunuyor, boyun şöyle, huyun böyle, ya da ne bileyim, gözünün üstünde kaşın var. Hiçbir şey söylemedi. Hiç konuşmadı benimle. Yazmadı.

İstanbul'a taşınmışlardı. O İstanbul'da diye orada okul kazandım. Oturdıkları mahalleyi biliyordum ama adresleri yoktu elimde. Yine de belki karşılaşırız diye günlerce dolaşım mahallelerinde. Yağmurlu bir gündü. Bir birahaneye attım kendimi. Pencerenin bulanıklığındaki sokağın ıssızlığına dikmişim ki gözlerimi, o kupkuru suratlı, pörtlek gözlü

adamı gördüm. Kuytu bir köşede kendi içine çekilmiş, ayranla rakı içiyordu. Bira söylemiş, sigaramı yakmıştım. Ayranla rakıyı bir araya getiremeyişim bakışlarımdan okunuyordu herhalde; pörtlek gözlerini bana çevirip “Buyurmaz mısın?” diyerek masasına davet etti.

Ne yapacağımı bilemedim önce. Israrını sürdürünce kalıp masasına gittim. Daha sigaram bitmeden kendi sigarasından tuttu, garsonu çağırıp önündeki birayı kaldırmasını ve bana da rakı bardağı getirmesini söyledi. Ayran, rakının zararını en aza indiriyormuş, hem de fazla kafa yapmasını önliyormuş, şu yan sokaktaki fırında çalışıyormuş, Karadenizliymiş, ta çocukken gelmiş, çıraklık filan derken usta olmuş işte, fırında yatıp kalkıyormuş, kira derdi yokmuş, evlenmemiş de tabii, yani çoluk çocuk derdi de yok haliyle, akşamları buraya takılıyormuş, böyle tek tabanca, en iyisi buymuş, akraba makraba hikâyeymiş, arkadaşlık, dostluk da kalmamış insanlar arasında, bana aferinmiş, üniversiteli olmak her kula nasip olmazmış, severmiş okuyanları, babam benimle gurur duyuyor muymuş, babamın ben çok küçükken ölmesine çok üzölmüşmüş, buradaki akrabalarımın adresini bilseymişim bana tarif eder, hatta taksiye bindirip eliyle götürürmüş ama neyse, içelimmiş... Biz de içtik. Birahane boşaldı, vakit gece yarısını geçti, orada yatan garson dışında diğer çalışanlar da gitti, kapıyı kilitledik, biri hariç ışıkları da söndürdük. İşte o zaman başladı korku olduğunu sandığım gölge, bütün karanlığı, sessizliği, ağırlığı ve bunaltıcılığıyla dolaşmaya. Gözlerimin önünden geçiyor, kulaklarımda uğulduyor, boğazıma sarılıyor, atmasın diye yüreğimin üstüne oturuyordu. Bir an önce ondan kurtulmam lazımdı ama kıpırdayamıyordum, sesim çıkmıyordu. O sırada kapıya vuruldu. Beni sinsi sinsi izleyen gölge polis kılığında kapıya gelmiş olmalıydı. Bu saatte, burasının kapalı olması gerekir, siz suç işliyorsunuz, haydi merkeze, deme-

ye gelmişti. “Açmayalım, çalar çalar gider,” dedim ama, bizim pörtlek gözlü fırıncı, sesler üzerine uykusundan uyanan garsona, azarlar gibi, “Bak şuna, ne istiyormuş bu vakitte?” deyince, çocukcağız sandalyesinden kalkıp kapıya gitti. Sarhoşun biriydi, elinde bir naylon torba boş bira şişesi vardı ve boşları verip parasını almak istiyordu. Konya’ya gidecekmiş, yol parası yokmuş. Garson, “Kasa kapalı, bende de para yok, sabah gel,” dese de adam laftan anlamıyordu. Beni izleyen polis bu değildi ama birazdan burada olurdu. Nitekim bizim pörtlek gözlü yerinden kalktı, adamın yakasını topladı, kendinden daha iri bir yumrukla adamı yere devirdi. Polisin gelmesi an meselesiydi artık. Polis gelirse tüm mahalle uyanırdı, herkesin her şeyden haberi olurdu, Serap’ın ailesi, tabii Serap da duyardı rezilliğimizi, onu büsbütün yitirdim. Zaten parça parça yitiriyordum. Bir zaman, mırıl mırıl uyuyan beyaz bir kedi yumuşaklığındaki ellerini yitiriyordum; bir zaman, bal tadında donup kalmış gözlerini; bir zaman, uçan bir salıncağın rüzgârında akan saçlarını. O, hayalimde parça parça yok oldukça, içimde bir yerlerde derinleşe derinleşe birikiyor, kendime her baktığımda, parçalanmış haliyle karşıma çıkıyordu. Böyle bir rezillikten sonra karşılaşırsak, onu ne hale getirdiğimi göreceğiz ve beni sonsuza kadar terk edecekti. Ben böyle bunaldıkça üstüme çöken gölge büyüyor, ağırlaşıyor, uğultusunu artırıyor. Gece daha da karanlıktı şimdi. Yağmur daha hızlı. Karanlık daha soğuk. Koşmaya başladım. Bu mahallede ne aradığımı, birahane ne için gittiğimin, o adamla oturup içmemin, Serap’ın, çoktan kaybettiğim Serap’ın hiçbir önemi yoktu. Tek derdim beni takip eden o adamdan, bir gölgenin içine gizlenen ve sürekli yüz değiştiren adamdan kurtulmaktı.

Annem, “Senin kafan karışmış,” diyor. Saçmaladığımı söylemek istiyor aslında. Böyle abuk sabuk şeyler nereden aklıma geliyormuş?

Bu düşündüklerimin neresi karışık, anlamakta güçlük çekiyorum. Yaptıklarımı ve yapamadıklarımı söylerken, sözlerimin içinde yalana yer vermediğimi, bunun aklımın ucuna gelmediğini kime anlatabilirim? Düşünen herkes, ta gerilerden beriye hayatının izlediği yolu, kavşakları, yol ayrımlarını, geçitleri sıralarken kaybettiklerinin neler olduğunu da bilir. Kayıplarımız mı karıştırıyor kafamızı, yoksa hayatın kendisi mi karışık olan?

Böyle söyledim anneme. Üzüldü. Sustu, her zaman olduğu gibi.

Geçmişle uğraştığım için karıştırmış kafam. (Annem her zaman konuşmaz aslında, bazen –biliorum– canına tak ediyor, dayanamayıp konuşuyor. Ah, bir bilse onu üzmem istemediğimi.) Geçmişle uğraşmadığımı, bunun bir yararı olmadığını kimseye anlatamıyorum. Geçmişin, yaşadığımız şu ânın içinde olduğunu, yaşadıklarımız arasından seçtiklerimizin bizi terk etmediklerini anneme nasıl söylemeli? Hayatın ateş olduğunu, bu yüzden ateşi sevmek gerektiğini, ateşin öte yanındaki suya ulaşabilmek için ateşe atılmanın kaçınılmaz olduğunu anlatamam anneme. “Sıkıntın ne?” diye soruyorlar. Tek sıkıntım var, o da dudaklarımın kavrulması; içim yanıyor, dudaklarım kuruyor. Kana kana su içmem lazım.

Ben yapmam gerekeni yaptım.

Balkonumuzun yine silme denizle dolmasını, yazın birdenbire başlamasını, denize atlayarak dalgalardan bir dalga olmayı istiyordum. Denizin yerine kuşlar geldi balkona. Belki de damla damla taşıyacaklardı denizi. Cıvıltılarında uzakları işaret eden bir ürkeklik vardı. Açlığın kokusunu almak kolaydır, her yerden duyulur çünkü. Önemli olan aradaki engelleri kaldırmaktır. Evet, ellerimi kuşlara ekmek atmak için parçaladım. Bunun için camı kırmam gerekiyordu, kırdım. Ekmek kırıntısı gibi dağılan her bir şıngırtıyı ve açıklık-

larını alıp gitti kuşlar. Ben de kapı, duvar, dolap, cam, çerçeve, ne varsa hepsini yumrukladım; vurduklarım arasında çığlıklarının içinde yuvarlanan annem de vardı. Balkona oturup sigara yaktığımda annemin polisleri çağıracağını biliyordum. Çünkü namazlardan sonra da, polislerin beni yakalaması için dua ediyordu. Sonra ev kalabalıklaştı, beni yaka paça karakola götürdüler. Polisler beyaz önlük giymişlerdi; doktor olduklarını söylüyorlardı, inanmadım tabii...

İstanbul'da çeşitli siyasal grupların içine girdim. Bir kitapçıda haftada üç gün çalışıyor, okula gidiyordum. Yürütemedim okulu. Okuduğum her kitapta o polislerin de gözleri vardı, gittiğim her yere geliyor, konuştuklarımı duyuyorlardı. Okulu bırakıp memlekete döndüğümde de ayrılmadılar peşimden. Çay bahçelerinde, birahanelerde ya yeni tanıştığım biri olarak, ya yan masalardan birindeki müşteri kılığında ya da aslını içinde saklayan bir gölge suretinde beni izliyorlardı. Evin önünden sürekli ekip arabaları geçiyordu, gözleri bizim evde.

Bir yaz günü, evin bodrumundan sobayı çıkardım bahçeye, kitapları doldurdum içine, bir de kısa bir boru taktım dumanı iyi çıksın diye, bütün kitaplarımı yaktım.

Yine de o gölge bırakmadı peşimi. O adamı da benden başka gören yok. Ya da gölgeleri, sesleri, kırırtıları ve karaltıları okumasını bilen yok. Oysa bazen evin önündeki ağaç oluyor, dal dal gölgesini düşürüyor üstüme; hatta arkamdan gelip sırtıma dokunuyor. Zaman zaman o dalları da başka şeyleri de kırıp parçalamak istiyorum. Falçatayla kollarımı kesmek, derin kesiklere bakmak, damarları görmek... Canım yanmıyor hiç. Keserken farkında bile olmuyorum ne yaptığının.